

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСЛККИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з навчальної дисципліни «ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА ТА СКЛАДАННЯ
ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ»
підготовки бакалавра спеціальності 081 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

Модуль 1. Юридична техніка

Тема № 1. Загальна характеристика правової регламентації роботи з юридичними документами

1. Користуючись рекомендованою літературою, письмово обґрунтувати, як співвідносяться поняття «юридичний документ», «правовий акт», «нормативно-правовий акт» та «приватноправовий акт».
2. Розробити структурно-логічну схему «Класифікація юридичних документів».
3. Підготувати наукове повідомлення на тему «Історія виникнення юридичного документа».

Тема № 2. Юридична техніка як галузь наукових знань

1. Користуючись рекомендованою літературою, письмово обґрунтуйте сутність інструментального та якісного підходів до розуміння юридичної техніки та назвіть їх представників.
2. Користуючись рекомендованою літературою, письмово порівняйте, які види юридичної техніки виділяють учені І. Д. Шутак та Т. В. Кашаніна.
3. Користуючись рекомендованою літературою, наведіть приклади п'яти різних дефініцій «юридична техніка» із зазначенням науковців, які їх обґрунтували.

Тема № 3. Поняття і сутність правотворчості

1. Розробити логічно-структурну схему «Правотворчий процес».
2. Підготувати наукове повідомлення на тему «Правовий моніторинг».
3. Користуючись рекомендованою літературою, охарактеризувати ознаки концепції правового акта. Навести приклад концепції правового акта або розробити власний.
4. Для проведення контрольної правової експертизи проекту Указу Президента України щодо запровадження експерименту у взаємовідносинах місцевих державних адміністрацій та регіональних органів місцевого самоврядування Главою Адміністрації Президента було залучено Державний фонд сприяння місцевому самоврядуванню в Україні.

У своєму висновку щодо аналізу правового акта Державний фонд зазначив, що проект указу не узгоджується з окремими положеннями законодавства Європейського Союзу, не відповідає стратегічним напрямкам розбудови місцевого самоврядування в Україні, не сприяє розвитку соціально-економічних відносин на регіональному рівні, а також не матиме широкої громадської підтримки. Глава Адміністрації відмовився приймати висновок Державного фонду, зазначивши, що він наданий не по суті правової експертизи нормативно-правового акта.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Які види правової експертизи Вам відомі? Який порядок проведення та суб'єкти здійснення правових експертиз правових актів?

Тема № 4. Законодавча техніка

1. Розробити структурно-логічну схему «Стадії законодавчого процесу».
2. Підготувати наукове повідомлення на тему «Громадська експертиза проектів нормативно-правових актів».
3. Розв'язати ситуаційне завдання:

На першій сесії міської ради нового скликання депутатами був затверджений регламент міської ради. Цим документом, зокрема, передбачено, що міська рада може приймати нормативні й інші акти у формі ухвали, доручення, звернення, заяви, процедурного рішення та статуту територіальної громади. Акти міської ради приймаються відкритим або таємним голосуванням більшістю депутатів від загального складу ради, крім випадків, передбачених законом. Двома третинами голосів депутатів рада приймає Статут територіальної громади, затверджує регламент ради, а також приймає процедурні рішення про разове відхилення від встановлених регламентом процедур. Прийняті акти підписує міський голова, а у разі, якщо вони прийняті на сесії, скликаній депутатами чи постійною комісією ради, – голова постійної комісії міської ради з питань регламенту протягом тридцяти днів. Прийнятий у такий спосіб Статут територіальної громади міста був направлений на реєстрацію до Міністерства юстиції України. Надайте юридичну оцінку положенням регламенту міської ради.

Який порядок підготовки, прийняття та оприлюднення рішень місцевих рад? Які особливості прийняття статутів територіальних громад?

Тема № 5. Правила формування змісту нормативно-правового акта.

Структурні та формальні (реквізитні) правила

1. Підготувати наукове повідомлення на тему «Система логічних вимог (правил) у правотворчості».
2. У процесі роботи над проектами правових актів, які в подальшому були прийняті, використані такі конструкції: «ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення» (ч. 1 ст. 61 Конституції України); «особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду» (ч. 1 ст. 62 Конституції України); «незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності» (ч. 2 ст. 68 Конституції України); «вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя» (ч. 2 ст. 60 Сімейного кодексу України); «усиновлення визнається недійсним за рішенням суду, якщо усиновлювач не бажав настання прав та обов'язків, які виникають у результаті усиновлення» (ч. 2 ст. 236 Сімейного кодексу України).

Вказати, які техніко-юридичні прийоми формування правових норм використані у вказаних конструкціях? Обґрунтувати свою відповідь.

3. Для державної реєстрації до Міністерства юстиції України були подані накази деяких міністерств, що містили такі конструкції: «забезпечити безпечний розвиток», «цільове призначення витрат», «невикористані резерви»,

«слідчі органи розслідують», «відшкодування шкоди», «неповнолітня особа особисто несе відповідальність», «на підставі безпідставного затримання», «суперечить інтересам самого підопічного».

Визначити плеоназми й тавтологію у запропонованих словосполученнях. Які лінгвістичні засоби формування нормативно-правового акта?

4. Розв'язати ситуаційне завдання:

Під час розгляду проекту наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Порядку скринінгу донорської крові та її компонентів на гемотрансмісивні інфекції» було прийнято рішення про його відхилення та повернення розробнику для доопрацювання. Підставою для відхилення названо його невідповідність вимогам структури, обов'язковим елементом якої має бути норма, що містить терміни, які використовуються в цьому акті.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Які елементи структури проектів правових актів враховуються під час його формування?

5. Розв'язати ситуаційне завдання:

Для державної реєстрації наказу Міністра фінансів до Міністерства юстиції були подані його назва, дата прийняття і номер акта. Міністерство юстиції відмовило в реєстрації цього документа, посилаючись на неповноту поданої інформації.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Які вимоги до структури правового акту закріплені в законодавстві? Чи правомірні дії Міністерства юстиції?

Тема № 6. Мова нормативно-правового акта. Юридична термінологія

1. Письмово навести по два приклади повних і неповних правових дефініцій.

2. Письмово обґрунтувати, що собою являє оціночне поняття та навести три приклади.

3. Проаналізувати конкретний нормативно-правовий акт за власним вибором на предмет його термінології. Визначити в ньому загальноновживані, спеціальні неюридичні і спеціальні юридичні терміни; однозначні терміни і такі, які потребують тлумачення; оціночні поняття. Вказати, які дефініції понять наведено в конкретному нормативно-правовому акті.

4. Проаналізувати правозастосовний акт стосовно його аргументованості та правильності використання мовних засобів. Запропонувати варіанти покращення мовного оформлення цього правозастосовного акта.*

ПОСТАНОВА

ІМ'ЯМ УКРАЇНИ

27 серпня 2011 року Ямпільський райсуд

Суддя- Петренко П.П. Сумської області

розглянувши матеріали, які надійшли від ЛВ на ст. Х-Михайлівський, про притягнення до адміністративної відповідальності ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1 року народження, проживаючу в АДРЕСА_1, не працюючу, раніше до адміністративної відповідальності не притягувалася.

за ст. 160 ч.1 КпАП України, суд, –

ВСТАНОВИВ:

1.08.2011 року гр-ка ОСОБА_1 о 6-00 г. торгувала з рук мінеральною водою в неустановленому місці в електропотязі № 6541 «Конотоп-Зернове» на перо

ні ст.Х.-Михайлівський, чим нарушила ст. 160 ч.1 КпАП України. Правопорушниця у судове засідання не з'явилася, але надала до суду письмову заяву, в якій просить врахувати її поганий майновий стан і розглядати справу в її відсутність.

На підставі викладеного, та керуючись ст. ст. 279,280,283,285,287, 160 ч.1 КУпАП, –

ПОСТАНОВИВ:

Притягти гр-ку ОСОБА_1 по ст. 160 ч.1 КпАП України до адміністративної відповідальності у вигляді штрафу в сумі 34 грив. з конфіскацією 1 пляшки мінеральної води «Миргородська» 0,5 л.

Постанова може бути оскаржена протягом 10 днів з дня її винесення. Постанова набула законної сили та підлягає виконанню: 8.09.11 року. Термін пред'явлення до виконання до 27.11.11 р.

*Акт подано дослівно за джерелом: Куйбіда Р. Посібник із написання судових рішень / Р. Куйбіда, О. Сироїд. – К.: Дрім Арт, 2013.

Тема № 7. Юридичні конструкції та презумпції

1. Підготувати наукове повідомлення на тему: «Історія формування та розвитку правових конструкцій».

2. Проаналізувати працю Р. Ієрінга «Юридична техніка» та письмово обґрунтувати, який початковий зміст вкладено автором у поняття «юридична конструкція».

3. Письмово навести по два приклади заперечних і незаперечних правових презумпцій.

4. Визначити, якою є одна з правових презумпцій, за вашим вибором: пряма чи опосередкована, заперечна чи незаперечна, матеріально-правова чи процесуально-правова, загальноправова, міжгалузева або галузева.

5. Сформулюйте самостійно або наведіть приклади норм статей законодавчих актів, у яких враховані юридичні дефініції та правові презумпції.

Тема № 8. Юридичні фікції, аксіоми, преюдиції, символи та застереження як специфічні засоби юридичної техніки

1. Розробити структурно-логічну схему «Класифікація юридичних преюдицій».

2. Сформулювати самостійно або навести приклади норм статей законодавчих актів, у яких враховані правові фікції та правові аксіоми.

3. Письмово навести по два приклади цивільно-правових, кримінально-правових та адміністративно-правових фікцій із посиланням на нормативно-правові акти.

4. На основі аналізу правозастосовної практики знайти два приклади преюдицій та занотувати їх. Обґрунтувати значення преюдиціальних рішень для юридичної практики і проаналізувати, чи містять чинні нормативно-правові акти, зокрема Господарський кодекс України, ЦПК України та КПК України згадки про преюдиції.

5. Підготувати наукове повідомлення на тему «Охорона правових символів в Україні та за кордоном».

6. Письмово навести три приклади застереження до міжнародно-правових договорів.

Тема № 9. Техніка систематизації юридичних документів

1. Скласти структурно-логічну схему «Загальні етапи проведення систематизації».

2. Скласти таблицю за зразком:

Техніко-юридичні правила		
кодифікації	консолідації	інкорпорації

3. Письмово охарактеризувати суб'єктивні та об'єктивні причини систематизації.

4. Підготувати наукове повідомлення на тему «Кодифікація в Європейському Союзі».

Тема № 10. Правореалізаційна і правозастосовна техніка

1. Підготувати наукове повідомлення на тему «Договір як основний вид правореалізаційних документів».

2. Використовуючи рекомендовану для опрацювання літературу, письмово обґрунтувати відмінність акта правозастосування від нормативно-правового акта. Навести точки зору науковців з цього питання.

3. Скласти таблицю за зразком:

Техніка ведення договірної роботи			
Техніко-юридичні вимоги до форми договору	Техніко-юридичні вимоги до змісту договору	Техніко-юридичні вимоги до структури договору	Стадії договірної роботи

Тема № 11. Техніка тлумачення норм права

1. Розробити структурно-логічну схему «Класифікація інтерпретаційних актів».

2. Підготувати наукове повідомлення на тему «Наукові підходи до розуміння тлумачення».

3. Письмово охарактеризувати суб'єктів автентичного тлумачення.

Тема № 12. Правотворчі та правозастосовні помилки

1. Під час проведення правової експертизи проектів окремих законодавчих актів зауваження викликали їх наступні положення:

– «політична партія – це зареєстроване згідно з законом добровільне об'єднання громадян – прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, що має своєю метою сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян, бере участь у виборах та інших політичних заходах

(ст. 2 Закону України «Про політичні партії в Україні»);

– «суспільно необхідні видання – пріоритетні види видань для забезпечення загальнодержавних потреб (абз. 14 ст. 1 Закону України «Про видавничу діяльність»);».

Визначте помилки, що містять норми наведених правових актів. Запропонуйте напрямки подолання помилок.

2. Підготувати наукове повідомлення «Помилки при прийнятті корпоративних актів».

3. Розробити структурно-логічну схему «Правотворчі помилки».

Модуль 2. Складання процесуальних документів

Тема № 13. Юридична техніка процесуальних актів адміністративного судочинства

1. 75-річний пенсіонер звернувся до адміністративного суду зі скаргою на рішення територіального органу Пенсійного фонду України про відмову у збільшенні розміру пенсії. У скарзі пенсіонер виклав усі відомості, які вимагає Кодекс адміністративного судочинства України для позовної заяви. Але адміністративний суд залишив скаргу без руху і направив її для усунення недоліків у зв'язку з тим, що формою звернення до адміністративного суду повинна бути позовна заява, а не скарга.

Скласти проект позовної заяви про відмову у збільшенні розміру пенсії.

2. Колишній головний спеціаліст виконавчого комітету міської ради Остапчук звернулася до окружного адміністративного суду з позовною заявою про стягнення з виконкому заробітної плати у розмірі 2 140 гривень за останні три місяці перед її звільненням, упродовж яких вона зарплату не отримувала. Суд відмовив у відкритті провадження у зв'язку з тим, що таку заяву не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства, оскільки Остапчук уже не перебуває на публічній службі, а заявлені нею вимоги є вимогами, що впливають з трудових правовідносин.

До якого суду повинна звернутися Остапчук? Скласти проект позовної заяви відповідно до умов задачі.

3. Голова Полтавської районної державної адміністрації своїм розпорядженням відмінив рішення Щербанівської сільської ради про виділення гр. Петренку земельної ділянки площею 0,15 га для будівництва та обслуговування житлового будинку.

Скласти проект позовної заяви щодо оскарження розпорядження голови Полтавської районної державної адміністрації.

4. За грубе порушення правил полювання в заборонених місцях забороненим способом головний лісничий державного підприємства «Полтавліс» Петрик оштрафував Свириденка у розмірі 10 неоподаткованих мінімумів доходів громадян і позбавив його права полювання строком на 2 роки з конфіскацією рушниць.

Скласти проект скарги на постанову у справі про адміністративне правопорушення відповідно до умов задачі.

Тема № 14. Юридична техніка процесуальних актів цивільного судочинства

1. Марченко 1953 р. народження проживає в квартирі № 10 по вул. Павлова, 26 разом із братом Котовим. Після трагічної загибелі її чоловіка вона захворіла на психічну хворобу. З 14.01.2013 р. Марченко перебуває на обліку в психоневрологічному диспансері м. Полтава. Оскільки вона не розуміє значення своїх дій та не може ними керувати, Котов звернувся до адвоката з проханням роз'яснити порядок встановлення опіки над Марченко.

Скласти заяву про визнання особи недієздатною та встановлення щодо неї опіки.

2. Іванов звернувся до суду з позовом до своєї колишньої невістки Тищенко про визнання її такою, що втратила право користування житловим приміщенням, оскільки остання понад 2 роки без поважних на те причин не проживає в квартирі № 2 по вул. Алмазна, 1 в м. Полтава. При поданні позову позивач не сплатив судового збору та витрати на інформаційно-технічне забезпечення, а в позовній заяві не зазначив місце проживання відповідачки, зазначивши, що йому воно не відоме; не зазначив докази, які підтверджують вимоги та не надав таких доказів; не притягнув до участі у справі (на зазначив у позові) власника будинку (балансоутримувача).

Скласти процесуальні акти: 1) ухвалу про залишення позовної заяви Іванова без руху; 2) позовну заяву про визнання Тищенко такою, що втратила право користування житловим приміщенням.

3. Долгова звернулася до суду з позовом до Борисової про визнання недійсною угоди дарування будинку № 3 по вул. Боженка м. Полтава, посилаючись на те, що під час підписання відповідного договору була хворою і не розуміла значення своїх дій. У зв'язку з тим, що цей житловий будинок згодом був куплений Кіреєвою, відповідачка заявила клопотання про притягнення останньої до участі у справі як третю особу на її стороні.

Складіть: 1) позовну заяву про визнання недійсною угоди дарування; 2) відповідну ухвалу.

4. Тополєв подав позов на Тополєву про розірвання шлюбу та поділ спільного майна подружжя, набутого за час шлюбу. Тополєва подала зустрічний позов про стягнення аліментів на двох неповнолітніх дітей та просила позови об'єднати в одне провадження. Крім цього, Тополєв просив відстрочити сплату судового збору за позов про поділ майна подружжя, посилаючись на тяжке фінансове становище.

Скласти: 1) позовні заяви від імені Тополєвої та Тополєва; 2) відповідні ухвали за позовними заявами Тополєвої та Тополєва.

Тема № 15. Техніка створення господарсько-процесуальних документів

1. За договором купівлі-продажу ТОВ «Аква» придбало у ТОВ «Вікторія» партію товару. При укладенні договору було передбачено, що покупець повинен забрати товар 1 липня, а він прибув за ним лише 3 липня і з'ясував, що під час грози 2 липня в склад попала блискавка і товар згорів. Покупець подав позов на продавця про надання йому тієї кількості і такої якості товару, яка обумовлювалась в договорі, та відшкодування збитків.

Скласти позовну заяву про надання відповідної кількості товару належної якості і відшкодування збитків.

2. Підготувати повідомлення щодо логічних, структурних, та лінгвістичних вимог юридичної техніки при складанні таких господарсько-процесуальних документів: мирова угода, позовна заява, апеляційна скарга, касаційна скарга.

3. Скласти позовну заяву до господарського суду за самотійно змодельованою студентом ситуацією.

Тема № 16. Юридична техніка процесуальних актів кримінального судочинства

1. Під час подальшого провадження досудового розслідування підозрюваний Зайчук О. В. захворів тяжкою хворобою, що перешкоджала його участі у кримінальному провадженні. Відповідно до витребуваних слідчим медичних документів і висновку лікарів Зайчук О. В. дійсно потребував довготривалого стаціонарного лікування.

За умовами ситуації потрібно:

- 1) скласти постанову про виділення матеріалів досудового розслідування;
- 2) скласти постанову про зупинення досудового розслідування;
- 3) скласти постанову про відновлення досудового розслідування.

2. До міліції звернувся з усною заявою про вчинене кримінальне правопорушення Кальченко С. П. 1975 року народження, який проживає сам в однокімнатній квартирі і повідомив, що, прийшовши 3 липня додому після роботи, він виявив відкритими вхідні двері квартири, а також відсутність деяких речей, які йому належать, зокрема, шкіряної куртки та наручного годинника «Casio», а також грошей у сумі 5500 грн. Хто міг вчинити цей злочин, він не знає і нікого не підозрює.

Заява Кальченка С. П. про вчинене кримінальне правопорушення була прийнята та зареєстрована. Проведеним оглядом місця події було встановлено, що невідомі проникли до квартири шляхом зламу замка вхідних дверей. З місця події були вилучені відбитки пальців рук, серцевина замка зі слідами зламу.

Цього самого дня до міліції звернулася Мельничук О. В. (матір Кальченка С. П.) із заявою про визнання її потерпілою у цьому кримінальному провадженні, зважаючи на те, що її син має багато роботи, часто виїжджає у закордонні відрядження і вона хоче відстоювати його інтереси у процесі.

За умовами ситуації потрібно:

- 1) скласти протокол прийняття заяви про вчинене кримінальне правопорушення;
- 2) скласти довідку потерпілому про прийняття та реєстрацію заяви;
- 3) скласти протокол огляду місця події;
- 4) внести відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань;
- 5) скласти повідомлення прокуророві про початок досудового розслідування;
- 6) скласти і вручити потерпілому пам'ятку про його процесуальні права та обов'язки;
- 7) процесуально оформити вирішення заяви Мельничук О. В. (матері Кальченка С. П.).

Тема № 17. Юридична техніка процесуальних актів конституційного судочинства

1. Підготувати наукове повідомлення на тему «Основні вимоги до подання звернення до Конституційного Суду України».
2. Користуючись рекомендованою літературою, письмово визначити типові помилки при складанні конституційного звернення та обґрунтувати можливі шляхи їх усунення.
3. Проаналізувати зміст конституційного звернення (за власним вибором) на предмет дотримання вимог щодо форми та змісту документа. Письмово визначити основні реквізити та структурні елементи звернення.

Тема № 18. Техніка створення звернення до Європейського суду з прав людини

1. Підготувати наукове повідомлення на тему «Право на індивідуальну заяву до Європейського Суду з прав людини: історія та сучасність».
2. Розробити структурно-логічну схему «Порядок подання заяви до Європейського суду з прав людини».